

Силабус курсу

Економіка публічного сектору

Освітній ступінь: бакалавр
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 033 Філософія
Освітньо-професійна програма «Аналітика суспільних процесів»
Кількість кредитів – 3
Рік підготовки, семестр – III
Компонент освітньої програми: обов'язковий
Дні занять: згідно з розкладом занять
Консультації: Очні консультації:
Онлайн- консультації: у Viber групі курсу
Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

д.е.н., проф. **Длугопольський Олександр Володимирович**

Контактна інформація

dlugopolsky77@gmail.com, +380671632940

Опис дисципліни

«Економіка публічного сектору» є дисципліною, яка розкриває роль суспільного сектора у функціонуванні економічної системи. Дисципліна пояснює механізми втручання уряду, їх вплив на поведінку приватного сектору та ефекти таких впливів на добробут населення. В процесі вивчення дисципліни студенти отримають знання про роль та функції держави, методи оцінки масштабів державного втручання в економіку, опанують підходи до аналізу дохідної та видаткової частин державного і місцевого бюджетів, ефективності формування та витрачання публічних коштів. Особлива увага буде зосереджена на особливостях суспільного вибору за умов прямої та представницької демократії (кейси Швейцарії, США, Канади, Великобританії та України), економічних засадах формування демократичних та диктаторських урядів (кейси Північної та Південної Америки, Африки та Європи), аналізі економічних та політичних інститутів. Проблеми бюрократії, лобізму, опортуністичної поведінки, корупції, старіння населення в контексті їх впливу на стан публічних фінансів розглядаються на прикладах як високорозвинутих країн, так і країн, що розвиваються.

Завдання курсу:

- розуміння ключових категорій, моделей, принципів функціонування економіки публічного сектору;
- аналіз і моніторинг змін в економіці публічного сектору на національному та локальному рівнях;
- оцінка ефективності розвитку держави добробуту в Україні та світі;

- вміння обґрунтовувати необхідність запровадження інституційних змін та аналізувати механіку реформ публічного сектору;
- уміння здійснювати оцінку ефективності рішень у сфері публічної політики на різних рівнях управління, а також фахово обґрунтовувати напрямки її реалізації;
- аналіз взаємозв'язків між суспільним вибором та економічним розвитком;
- вміння оцінювати ефекти децентралізації, корупції, лобізму, опортуністичної поведінки на макро- та мезорівнях.

Структура курсу

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 2	1. Публічний сектор: фундаментальні поняття	Знати основні концепції публічного сектору, вміти оцінювати його масштаби та ефективність розвитку, аналізувати «провали ринку» та «провали держави»	Тести, питання
2 / 2	2. Феноменологія суспільних благ	Вміти аналізувати різні типи благ (суспільні, приватні, змішані), робити висновки про ефективність та джерела фінансування суспільних благ в різних країнах світу	Кейси
4 / 4	3. Проблеми розподілу, ефективності та добробуту	Вміти аналізувати розподільчі та перерозподільчі процеси, оцінювати ефекти від існування сучасних держав добробуту, аналізувати критерії розвитку держав добробуту в країнах з демократичними і недемократичними режимами	Кейси
2 / 2	4. Концептуальні контури суспільного вибору	Вміти аналізувати ключові теорії суспільного вибору, визначати їх дієвість в тих чи інших економічних та політичних системах	Кейси
4 / 4	5. Суспільний вибір за умов прямої та представницької демократії	Вміти визначати переможця виборів за різними процедурами голосування, порівнювати результати волевиявлення виборців, робити відповідні висновки стосовно ефектів маніпулювання голосуванням	Кейси
4 / 4	6. Доходи публічного сектора та податкова політика	Вміти аналізувати структуру доходів публічного сектору, ефективність їх формування згідно світової теорії та практики податкової політики, оцінювати ефекти ухилення від оподаткування	Тести, питання
4 / 4	7. Публічні видатки та соціальна політика	Вміти аналізувати види публічних видатків, їх обсяги та структуру в динаміці, робити висновки про тренди розвитку публічного сектору, оцінювати ефективність соціальної політики в контексті світової та національної економіки	Тести, питання
2 / 2	8. Бюджетний дефіцит та боргова політика	Вміти виявляти причини бюджетних дефіцитів, аналізувати причинно-наслідкові зв'язки бюджетного дефіциту та державного боргу, оцінювати результативність боргової політики уряду	Тести, питання
4 / 4	9. Фіскальний федералізм та міжбюджетні трансфери	Вміти аналізувати особливості бюджетної децентралізації та її основні теореми, оцінювати ефективність механізму фінансування бюджетних програм на локальному рівні, виявляти особливості застосування різних видів міжбюджетних трансфертів в процесі децентралізації	Кейси, питання

Загальні та фахові компетенції

Індекс в матриці	Програмні компетентності
Загальні компетентності	
ЗК1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
ЗК4	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК6	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК12	Здатність діяти на підставі етичних міркувань (мотивів) та академічної доброчесності.
ЗК14	Здатність до діалогу та співпраці з представниками інших професійних груп різного рівня, з експертами в інших галузях знань/видах діяльності.
Спеціальні (фахові) компетентності	
ФК7	Здатність викладати міркування послідовно, логічно, систематично й аргументовано та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки
ФК12	Здатність дотримуватися в професійній діяльності норм інтелектуальної доброчесності, професійної етики та культури.
ФК14	Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях на засадах діалогу, відкритості й толерантності; вміння обирати ефективну стратегію комунікативної поведінки та спілкування у процесі професійної діяльності.
ФК15	Здатність вести перемовини, розв'язувати конфліктні ситуації, використовувати набуті знання та вміння комунікувати у процесі професійної взаємодії на підприємствах (організаціях, установах).
ФК16	Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати аналітичне дослідження з елементами наукової новизни та практичної значущості у різних галузях суспільного життя
ФК 17	Здатність використовувати інформаційні, комунікаційні, PR-технології у аналітичній діяльності.
ФК 18	Здатність до інноваційної діяльності та вміння застосовувати новітні підходи щодо провадження маркетингу ринкового суб'єкта і гнучкого адаптування до змін маркетингового середовища.

Програмні результати навчання

ПРН 11	Вміти аналізувати міркування, різні види інформації, факти, статистичні дані, робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки, прогнози та надавати рекомендації.
ПРН 12	Вміти викладати власні міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано; використовувати технології ефективного спілкування і раціональної поведінки у професійній комунікації.
ПРН 13	Критично оцінювати власну позицію та знання, порівнювати і перевіряти отримані результати.
ПРН 14	Уникати симуляцій, плагіату та інших виявів академічної недоброчесності у сфері аналітичної діяльності або навчання.
ПРН 15	Мати навички ведення інтелектуальних дискусій на засадах діалогу, відкритості й толерантності і вирішення можливих конфліктних ситуацій та вміння планувати, організовувати й аналізувати міжособистісну взаємодію у процесі професійної комунікації.
ПРН 21	Вміти передбачати й оцінювати вплив зовнішніх і внутрішніх факторів та управлінських рішень на результативність діяльності організації; вирізняти маркетингові технології при плануванні діяльності та розробці стратегій розвитку підприємства чи установи.
ПРН 22	Знати нормативну суспільно-політичну й економічну теорію, їх прикладний та порівняльні аспекти; використовувати понятійно-категоріальний та аналітично-дослідницький апарат сучасної світової суспільної думки.

Літературні джерела

1. Atkinson A., Stiglitz J. (2015). Lectures on Public Economics. Princeton University Press.
2. Bhatia H.L. (2018). Public Finance. Vikas Publishing House, 715 p.
3. Case Teaching and Case Study Writing for Public Policy (2016). Training the Trainers: Reading Materials. Lviv: UCU, 202 p.
4. Gruber J. (2016). Public Finance and Public Policy. Worth Publishers.
5. North D.C., Wallis J.J., Weingast B.R. (2012). Violence and Social Orders: A Conceptual Framework for Interpreting Recorded Human History. Cambridge University Press, 346 p.

6. Stiglitz J.E., Rosengard J.K. (2015). Economics of the Public Sector. W.W. Norton & Company, 960 p.
7. Аджемоглу Д., Робінсон Дж. (2016). Чому нації занепадають? Походження влади, багатства і бідності. К.: Наш Формат, 440 с.
8. Асемоглу Д., Робінсон Дж.А. (2015). Экономические истоки диктатуры и демократии. М., 512 с.
9. Длугопольський О.В. (2007). Теорія економіки державного сектора. К.: Професіонал, 592 с.
10. Малий І.Й., Галабурда М.К. (2007). Економіка державного сектора: Навч. посібник. К.: КНЕУ.
11. Нуреев Р. (2005). Теория общественного выбора: Курс лекций. М.: ГУ ВШЭ, 531 с.
12. Олсон М. (1995). Логика коллективных действий: Общественные блага и теория групп. М.: Фонд Экономической Инициативы, 165 с.
13. Федірко Н.В., Єфремов Д.П. (2014). Електронний текст лекцій з науки «Економіка суспільного сектору». К.: КНЕУ.
14. Фукуяма Ф. (2019). Політичний порядок і політичний занепад. Від промислової революції до глобальної демократії. К.: Наш формат, 608 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot).
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. В такому разі оцінювання студентів відбувається також в он-лайн формі на платформі Moodle.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Опитування під час занять – усно	40
Модуль 1 (теми 1-5) – обговорення кейсів	30
Модуль 2 (теми 6-9) – обговорення кейсів	30
Залік	100

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно

E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом